

НАЙМЕННІ БЕЛАРУСКІХ МУЗЫЧНЫХ ГУРТОЎ І АНСАМБЛЯЎ

Т. А. Зюль, 1 курс, філалагічны факультэт,

наук. кір. – к. ф.н., дац. Н. П. Лобань

Музыка займае важнае месца ў жыцці любога чалавека. Апошнім часам айчынныя музычныя калектывы набіраюць усё большую папулярнасць. У нашай краіне існуюць як фальклорныя ансамблі (“Троіца”, “Стары Ольса”, “Бяседа”, “Брама”), так і сучасныя гурты (“Ліцэй”, “Naka”, “Детидетей”). Шырокую вядомасць набіраюць рок-гурты: “Akute”, “Prophetic Dream”, “Pestilentia”.

Актуальнасць даследавання вызначаецца сучаснымі агульнатэарэтычнымі задачамі лінгвістыкі, шырокай цікавасцю да праблем ўзаемадзеяння мовы і культуры, і, у прыватнасці, да таго, як у мове знаходзяць адлюстраванне культурныя каштоўнасці тых, хто гаворыць на ёй. Назвы музычных гуртоў у якасці аб'екта даследавання забяспечваюць доступ да моладзевай музычнай культуры і здольныя дастаткова поўна адлюстравань каштоўнасці моладзі, дзякуючы культурным і сацыяльным канатацыям, якія змяшчаюцца ў іх.

Назвы беларускіх музыкальных гуртоў вылучаюцца сваёй разнастайнасцю. Найменні існуюць на розных мовах свету: беларускай: “Дай дарогу!”, “Крама”, “Пярэварацень”, “Разбітае сэрца пацана”, “Мясцовы час”; рускай: “Мамкины бусы”, “Некоторое отсутствие пуговиц”, “Куклы”, “Детидетей”; польскай: “Kruk”; англійскай: “Raven Throne”, “Door Into Emptiness”, “Open Space”, “Zombie Zoo”; французскай: “Imprudence”; італьянскай: “Camerata”; лацінскай: “Indiga”, “Amentia”.

Беларускія назвы складаюць каля 30% ад усіх найменняў. Іх таксама можна класіфікаваць па розных прыкметах:

– паводле структуры: аднаслоўныя: “Дрыгва”, “Песняры”, “Палац”; спалучэнні слоў: “Чырвоным па белым”, “Хуткі смоўж”; сказы: “Я нарадзіўся тут”.

– паводле графічнага афармлення: назвы, запісаныя з дапамогай тарашкевіцы: “Сьцяна”, “Зьмяя”; назвы, запісаныя з дапамогай транслітарацыя: “Znarock”, “Bagna”, “Parason”; абрэвіятуры: “N.R.M”, “:B:N”.

– паводле паходжання: назвы літаратурных твораў і імёны іх герояў: “Жаба ў каляіне” – назва аднайменнай байкі Кандрата Крапівы, у якой гаворыцца, як жаба, сеўшы ў каляіну, рашыла перавярнуць воз. Але: “Тут колам – хрась! І кроў і гразь... Пад кола, жаба, не падлазь”; “Людзі на балоце” (аднайменны твор Івана Мележа); гістарычныя: “Рокаш” – бунт, узброенае паўстанне шляхты ў Рэчы Паспалітай супраць караля дзеля абароны ўласных правоў. Рокашам таксама называюць канфэдэрацыю, скіраваную супраць караля; “Камедзіца” – беларускае народнае свята, звязанае з сустрэчай вясны. Святкуецца 24 сакавіка. Уключае ў сябе шэсце пераапанутых з удзелам мядзведзя і святочны абед, падчас якога імітуюцца звычкі жывёлы.

Гурты выкарыстоўваюць разнастайныя спосабы прыцягнення ўвагі праз назву: напісанне назвы гурта вялікімі літарамі: “ZNICH”, “GARADzKIJA”, “SKARB”, “Без билета”; напісанне адной з частак слова лацінскімі літарамі: “Ultravожык”; напісанне словазлучэння ў адно слова: “Мутнаевока”, “Детидетей”; выкарыстанне розных сімвалаў: “S^oundik”.

Назвы беларускіх гуртоў вылучаюцца арыгінальнасцю. Калектыў “Ляпис Трубецкой” атрымаў сваю назву ў гонар персанажа рамана Ільі Ільфа і Яўгена Пятрова “12 крэслаў” – паэта-халтуршчыка Нікіфара Ляпіс-Трубецкага. Назва беларускага калектыву “Без билета” ўзыходзіць да радкоў з песні Віктара Цоя “Прохожий”: “На концерты я хожу без билета, осенью, зимой хожу, весной и летом». Назва гурта “IOWA” адсылае да музычнага альбому “Iowa” амерыканскага метал-гурта “Slipknot”: на раннім этапе кар’еры вакалістка гурта Кацярына Іванчыкава эксперыментавала з цяжкай музыкай і атрымала мянушку ў гонар альбома. Святлана Залеская-Бень (“Серебряная свадьба”) сцвярджае, што назва гурта

ёй прыснілася, яна “адлюстроўвае недарэчнасць, непрадказальнасць і ірацыянальнасць свету”. Назва гурта “J:Mors” звязана з іменем гітарыста гурта “Deer Purple” Сцівенам Дж. Морсам. А вось што кажа ўдзельнік рэгі-калектыву “Аддис Абеба” пра назву гурта: «Рэгі-культура вельмі цесна звязана з Эфіопіяй, сталіца якой і ёсць Адыс-Абеба. Таксама спадабаўся пераклад з ахмарскай мовы – “новая кветка”». Удзельнікі гурту “Детидетей” на пытанне аб паходжанні назвы групы адказалі каратка і зразумела: “Усе мы чыесці дзеці”. Назва музычнага калектыву “Yellow Brick Road” – адсылка да альбома Эллана Джона “Goodbye Yellow Brick Road”. Анастасія Шпакоўская (лідар гурта “Naka”) сцвярджае, што “накай” яе ў дзяцінстве называлі бацькі. Цікавую гісторыю ўзнікнення назвы свайго гурта расказвае Дзмітрый Міхневіч (“Нестандартны варыянт”): “У нас не было назвы, і мы вырашылі сабрацца і прыдумаць яе. Але нічога нармальнага не прыходзіла ў галаву. Сталі прапаноўваць розныя назвы, але нікому нічога не падабалася. У мяне быў руска-беларуска-англійскі слоўнік, і я стаў выбіраць розныя словы. Там былі слова “нестандарт” і слова “варыянт”. Я прапанаваў назву НЕСТАНДАРТНЫЙ ВАРИАНТ”.

Трэба адзначыць, што самі назвы, асабліва на беларускай мове, з’яўляюцца своеасаблівай прапагандай беларускіх музычных гуртоў і ансамбляў, што вельмі актуальна ў Год культуры.